

Vlaamse Erfgoedbibliotheek

Beleidsplan 2009-2012

Versie 22 december 2008

Inhoudsopgave

1. Vooraf.....	3
2. Partners, missie en visie	4
Partners.....	4
Missie	4
Visie.....	4
3. Gegevensverzameling	6
Voorgeschiedenis: verzamelen van gegevens en kennis	6
Uitdagingen en doelstellingen: verwoorden van verworven kennis.....	7
Beleidsuitdagingen	8
5. Doelstellingen.....	10
Cluster 1 – Collecties	11
Cluster 2 – Expertise / sectorgerichte werking	17
Cluster 3 – Communicatie / publieksgerichte werking	21
6. Beleid en begroting	25
6.1 Principes van goed beleid.....	25
6.2 Personeel.....	25
6.3 Begroting	25
6.4 Toelichting bij de begroting.....	28
7. Bijlagen bij het beleidsplan 2009-2012	29

1. Vooraf

Tot voor kort werden bibliotheken met historisch belangrijke bewaarcollecties in Vlaanderen niet als een afzonderlijke sector erkend. Noch het Archiefdecreet van 2002 noch het Cultureel-erfgoeddecreet van 2004 plaatsten bewaarbibliotheken expliciet op de agenda. Bibliotheken die rond hun erfgoedcollecties ingrijpende activiteiten wilden ontplooiën, waren vooral aangewezen op een eerder bescheiden projectwerking. Een gebrek aan continuïteit en structurele ondersteuning maakte het onmogelijk om adequaat in te spelen op de vele uitdagingen waarmee erfgoedbibliotheken vandaag te maken krijgen.

Het Cultureel-erfgoeddecreet van 2008 brengt in deze situatie een kleine revolutie teweeg. Voor het eerst wordt een structuur in het leven geroepen die op dit terrein een structurele en substantiële werking mogelijk maakt: de Vlaamse Erfgoedbibliotheek. Het wordt een samenwerkingsverband tussen zes representatieve Vlaamse erfgoedbibliotheken, dat ambitieuze initiatieven wil ontwikkelen rond collecties, expertise en publiekswerking.

Onderhavig beleidsplan tekent voor deze activiteiten de krijtlijnen uit gedurende de beleidsjaren 2009–2012. Het kwam tot stand tijdens een (te) korte periode van geanimeerd – maar steeds zeer constructief – overleg tussen de zes betrokken instellingen. Dat er in de weken tussen mei en september 2008 toch een redelijk voldragen beleidsplan geschreven kon worden, heeft overigens niet alleen met die opperbeste stemming te maken: in de afgelopen jaren is er veel over de eigen problematiek van erfgoedbibliotheken nagedacht en werden reeds talrijke samenwerkingsprojecten tot een goed einde gebracht.

Vermeldenswaard is bijvoorbeeld het onderzoeksverslag *Bewaarbibliotheken in Vlaanderen. Ideeën voor een beleid ter zake*, dat Ludo Simons in 2005 schreef in opdracht van het steunpunt Culturele Biografie Vlaanderen. Sinds 2005 is ook het overlegplatform ‘Erfgoedbibliotheken Vlaanderen’ operationeel; op de vergaderingen van zijn stuurgroep werd de sector in al zijn breedte vertegenwoordigd en kon op een representatieve wijze van gedachten worden gewisseld over de uitdagingen waarmee de sector geconfronteerd wordt. Ten slotte zijn er in de schoot van dit platform verschillende concrete projecten opgezet, waarvan de werking dankzij de nieuwe structuur zal kunnen worden gecontinueerd.

In het beleidsplan werd bewust ruimte gelaten voor wat we een ‘groeiperspectief’ zouden kunnen noemen. De Vlaamse Erfgoedbibliotheek is een geheel nieuw gegeven, en het zou van dwaasheid getuigen nog vóór de werkelijke start alles trachten te voorzien dat zich in de volgende jaren aan opportuniteiten, mogelijke problemen en nieuwe ontwikkelingen zal voordoen. Het is goed ook hiermee rekening te houden bij het lezen van de (algemene en concrete) doelstellingen die op de volgende pagina’s worden toegelicht.

2. Partners, missie en visie

Partners

Het Cultureel-erfgoeddecreet (14 mei 2008) bepaalt de oprichting van de Vlaamse Erfgoedbibliotheek. Dit is een structureel samenwerkingsverband tussen zes representatieve Vlaamse erfgoedbibliotheek: de Erfgoedbibliotheek Hendrik Conscience, de Universiteitsbibliotheek Antwerpen, de Openbare Bibliotheek Brugge, de Universiteitsbibliotheek Gent, de Universiteitsbibliotheek Leuven en de Provinciale Bibliotheek Limburg.

Missie

De Vlaamse Erfgoedbibliotheek gelooft dat goed bewaarde en toegankelijk gemaakte erfgoedcollecties een essentiële bouwsteen vormen voor een zelfbewuste, kritische maatschappij.

Ze is het ankerpunt voor de volledige erfgoedgemeenschap rond geschreven, gedrukte en digitale collecties bewaard in Vlaamse erfgoedbibliotheek en versterkt deze erfgoedgemeenschap door communicatie op alle niveaus, door de ontwikkeling van expertise en door de realisatie van projecten rond deze collecties.

De Vlaamse Erfgoedbibliotheek is ervan overtuigd dat deze opdrachten slechts door onderlinge samenwerking kunnen worden gerealiseerd.

Visie

Het voorliggende beleidsplan vormt de basis voor de werking van de Vlaamse Erfgoedbibliotheek in de beleidsperiode 2009-2012.

Het Cultureel-erfgoeddecreet is het begin van een diepgaande hertekening van het Vlaamse erfgoedlandschap. Hierin zullen bestaande en nieuwe stakeholders hun positie moeten bepalen. In het decreet introduceert de regelgever via het netwerkconcept 'Vlaamse Erfgoedbibliotheek' een innoverende institutionele werkvorm in het erfgoedlandschap. Het zal daarom noodzakelijk zijn om in deze beleidsperiode proefondervindelijk te zoeken naar de juiste verhoudingen en het uitbalanceren van het opgestarte netwerk. Voor deze centrale uitdaging zullen we rekening moeten houden met een aantal onbekende factoren.

Het overlegplatform Erfgoedbibliotheek Vlaanderen, opgestart in 2005, legde de basis voor de samenwerking en startte waardevolle projecten op die zullen worden voortgezet. Maar in de toekomst zal nagegaan moeten worden op welke manier de partners binnen de nieuwe context van de Vlaamse Erfgoedbibliotheek hun engagement verder vorm kunnen geven.

Een andere onbekende is de technologische ontwikkeling van de nabije toekomst. Het zinvolle gebruik van nieuwe technologieën in de wereld van het oude boek is een belangrijk aandachtspunt. Ook op dit vlak is een periode van onderzoek en ontwikkeling van expertise noodzakelijk, waarna wezenlijke keuzes over de verdere activiteiten op dit terrein kunnen gemaakt worden. Daarbij kan geput worden uit de internationale ervaringen en expertise om de strategische opties rond gedigitaliseerd erfgoed vorm te geven.

De Vlaamse Erfgoedbibliotheek richt haar activiteiten ook expliciet op de hele betrokken erfgoedgemeenschap. De ontwikkelde expertise wordt gedeeld met de sector van de Vlaamse erfgoedbibliotheek in de vorm van instrumenten rond *best practices* en advies bij het ontwikkelen van projecten rond erfgoedcollecties. Andere initiatieven zijn gericht op het brede publiek in al zijn diversiteit. De collecties worden toegankelijker gemaakt en er wordt gewerkt aan publiekseducatie en sensibilisering zodat iedereen kennis kan maken met de rijkdom en veelzijdigheid van de collecties van de Vlaamse erfgoedbibliotheek.

Tijdens de eerste beleidsperiode zal de Vlaamse Erfgoedbibliotheek dus een groeitraject ontwikkelen. Ze wil enerzijds verschillende pistes voor de verdere ontwikkeling van haar activiteiten onderzoeken. Anderzijds zal een projectmatige en resultaatgerichte aanpak in de komende jaren met de beschikbare middelen waardevolle resultaten boeken en een dynamiek genereren in het erfgoedlandschap. Deze resultaten zullen niet alleen een belangrijke bijdrage zijn voor de bewaring, ontsluiting en publiekswerking van de rijke Vlaamse erfgoedcollecties: ze zullen ook de aanzet vormen voor de verdere uitbouw van de Vlaamse Erfgoedbibliotheek.

3. Gegevensverzameling

Voorgeschiedenis: verzamelen van gegevens en kennis

Het Cultureel-erfgoeddecreet van 23 mei 2008 bepaalt de oprichting van een samenwerkingsverband tussen een groep representatieve erfgoedbibliotheken onder de naam Vlaamse Erfgoedbibliotheek. Deze Vlaamse Erfgoedbibliotheek kan een beroep doen op een toelage van ten minste 300.000 € per jaar. Om van de werkingsubsidie te kunnen genieten moet zij tijdig een dossier met een beleidsplan voor de lopende beleidsperiode in dienen. Als inleverdatum voor het dossier werd 1 september 2008 bepaald. De termijn waarop het voorliggende beleidsplan moest worden samengesteld, was dus uiterst kort.

Dat in dit korte tijdsbestek toch een beleidsplan kon worden uitgewerkt, is vooral te danken aan het feit dat in de voorbije jaren al verschillende initiatieven zijn genomen waarbij uitgebreide gegevens omtrent de toestand en de noden van de sector van de Vlaamse erfgoedbibliotheken werden verzameld.

Een eerste stap werd gezet door het Antwerpse stadsbestuur, dat in 2000-2001 externe adviseurs van KPMG inschakelde voor twee opdrachten rond de positionering van de toenmalige Stadsbibliotheek Antwerpen (nu Erfgoedbibliotheek Hendrik Conscience). Deze rapporten stelden voor om de Stadsbibliotheek Antwerpen te herpositioneren als Vlaamse Erfgoedbibliotheek. De resultaten werden voorgelegd aan het kabinet van de minister van cultuur, Paul van Grembergen, die besloot om verder onderzoek naar bewaarbibliotheken in Vlaanderen te financieren.

De Vlaamse Gemeenschap financierde daarop de studieopdracht 'Het in kaart brengen van de sector van de bewaarbibliotheken in Vlaanderen'. Deze opdracht werd uitgevoerd door dr. Jeroen Walterus, verbonden aan het Vlaams Centrum voor Volkscultuur. De onderzoeksresultaten werden in december 2003 voorgesteld in het eindrapport *Bewaar(de)bibliotheken in Vlaanderen*.¹ Voor deze studie werd een prospectie uitgevoerd waarbij 254 instellingen met bewaarcollecties in Vlaanderen en Brussel werden geïdentificeerd. De sector werd ook geconsulteerd en bevraagd, zodat een veel duidelijker beeld tot stand kwam van de relatief onzichtbare en onoverzichtelijke sector van bewaar- of erfgoedbibliotheken. Tientallen experts gaven hun mening over de belangrijkste noden van de sector en, daaruit volgend, de prioritaire opdrachten die een Vlaamse erfgoedbibliotheek zou moeten vervullen. Een beleidssynthese bracht de aanbevelingen en prioriteiten samen en stelde voor dat de Vlaamse overheid op korte termijn twee voortrajecten zou ondersteunen: een 'platform bewaarbibliotheken' en een 'expertisecentrum conservering'.

Vervolgens realiseerde prof. dr. Ludo Simons een tweede studie. In opdracht van Culturele Biografie Vlaanderen stelde hij het rapport *Bewaarbibliotheken in Vlaanderen. Ideeën voor een beleid ter zake* op, waarvan de definitieve versie in december 2005 werd voorgesteld.² Deze studie is van belang omdat ze een klare definitie biedt van wat een bewaarbibliotheek precies is, waardoor de afbakening van de sector in het brede erfgoedveld scherpgesteld werd. Verder formuleerde Ludo Simons op zijn beurt een aantal mogelijke maatregelen voor een beleid met betrekking tot de sector van de bewaarbibliotheken.

Een volgende stap, op basis van deze beide studies, was de oprichting van een 'Platform Overleg Bewaarbibliotheken'. Dit project, gestart op 1 april 2005 met steun van de Vlaamse Gemeenschap op basis van het Archiefdecreet, verwezenlijkte het eerste voortraject uit het rapport van Jeroen Walterus.

¹ Jeroen Walterus, *Bewaar(de)bibliotheken*, Brussel, 2003. Online beschikbaar: [http://www.cjism.vlaanderen.be/cultuurbeleid/docs/bewaar\(de\)bibliotheken_beleidssynthese.pdf](http://www.cjism.vlaanderen.be/cultuurbeleid/docs/bewaar(de)bibliotheken_beleidssynthese.pdf)

² Ludo Simons, *Bewaarbibliotheken in Vlaanderen. Ideeën voor een beleid ter zake*, 2005. Online beschikbaar: http://www.faronet.be/files/pdf/pagina/bewaarbibliotheken_in_vlaanderen.pdf

In de zomer van 2005 werd besloten om het project om te dopen tot ‘Erfgoedbibliotheken Vlaanderen’ en onder te brengen in de werking van de VVBAD. Het project had tot doel de zichtbaarheid van de erfgoedbibliotheken te bevorderen, het overleg tussen erfgoedbibliotheken en de samenwerking in het brede erfgoedveld te stimuleren, en te ijveren voor structurele ondersteuning inzake erfgoedbibliotheken.³

In de context van het voorliggende beleidsplan is het vooral belangrijk om de werking van de stuurgroep van het overlegplatform Erfgoedbibliotheken Vlaanderen te vermelden. Deze stuurgroep bepaalde niet alleen de concrete projectwerking maar bracht ook vertegenwoordigers van een aantal belangrijke erfgoedbibliotheken, van relevante erfgoed- en beroepsorganisaties en van de overheid samen voor een reflectie over de verdere uitwerking van de principes die in de eerder genoemde rapporten naar voor werden gebracht.

Daarbij speelde de voorbereiding van een herziening van het Archiefdecreet van 19 juli 2002 en van het Erfgoeddecreet van 2 mei 2004 een belangrijke rol. Bewaar- of erfgoedbibliotheken kwamen in deze decreten immers nauwelijks ter sprake. Er werd een gemeenschappelijke strategie bepaald die hierin verandering zou moeten brengen.

Vrij vroeg werd duidelijk dat met het nieuwe decreet een Vlaamse Erfgoedbibliotheek zou worden opgericht, die zou bestaan uit een samenwerkingsverband tussen een aantal representatieve erfgoedbibliotheken. Gelijklopend aan het opstellen van het Cultureel-erfgoeddecreet gingen zes Vlaamse erfgoedbibliotheken dan ook verder op de ingeslagen weg, en bereidden ze de oprichting van de Vlaamse Erfgoedbibliotheek zo goed mogelijk voor, met inbegrip van de vorming van een vzw en de daarbij horende statuten.

Uitdagingen en doelstellingen: verwoorden van verworven kennis

Toen er vanuit het overlegplatform Erfgoedbibliotheken Vlaanderen een werkgroep werd opgericht voor de oprichting van de Vlaamse Erfgoedbibliotheek, bestond er dus reeds een vrij duidelijk beeld van de situatie van de sector van de Vlaamse erfgoedbibliotheken, de uitdagingen en opdrachten voor de Vlaamse Erfgoedbibliotheek en de institutionele en maatschappelijke context waarin ze deze opdrachten zou moeten realiseren. Bovendien bestond deze werkgroep uit vertegenwoordigers van zes representatieve Vlaamse erfgoedbibliotheken, die alle grondig vertrouwd zijn met de problematiek van erfgoedbibliotheken. De meeste van hen waren ook al betrokken bij eerdere initiatieven, voornamelijk als lid van de stuurgroep van Erfgoedbibliotheken Vlaanderen. De werkgroep werd nog uitgebreid met experts-vertegenwoordigers van Faro, de VVBAD en de universitaire opleiding Informatie- en Bibliotheekwetenschap, als belangrijke spelers op het domein van de erfgoedbibliotheken.

Tussen december 2007 en april 2008 ging de aandacht vooral naar de statuten van de vzw Vlaamse Erfgoedbibliotheek. Daarbij werd gezocht naar een stevige maar flexibele structuur die de doelstellingen optimaal zou kunnen verwezenlijken. De ontwerpstatuten van de vzw in oprichting zijn aan dit beleidsplan toegevoegd als bijlage 1. Voorzien is dat de vereniging officieel zal kunnen worden opgericht tegen 1 oktober 2008.

Vanaf mei 2008 werd dan, onder begeleiding van extern consulent Amand Dewaele, gewerkt aan de opstelling van het voorliggende beleidsplan. Omwille van de beperkte tijd, en gezien de lange aanloopperiode, werd gekozen om de al bekende, maar vaak impliciete informatie te structureren en aan te vullen door middel van een bevraging binnen de werkgroep. Deze bevraging was gericht op het verzamelen van een zo volledig mogelijk overzicht van mogelijke doelstellingen en activiteiten voor de

³ De werkingsverslagen van het overlegplatform Erfgoedbibliotheken Vlaanderen zijn online beschikbaar: <http://www.vvbad.be/erfgoedbibliotheken/>

Vlaamse Erfgoedbibliotheek en op het bepalen van de prioritaire ambities voor de werking van de Vlaamse Erfgoedbibliotheek in de eerste beleidsperiode.

Volgende stappen werden gezet:

- mei-juni 2008: afzonderlijke brainstorm van de zes partners over de toekomstige werking van de Vlaamse Erfgoedbibliotheek (verslag: bijlage 2, A). Op basis hiervan werd een lijst van 35 mogelijke doelstellingen of activiteiten opgesteld (bijlage 2, B).
- 16 juni 2008: bijeenkomst van de werkgroep om een voorbereidend schema van strategische doelstellingen op te stellen (bijlage 2, C).
- juni-juli 2008: opdracht voor de leden van de werkgroep waarbij de 35 mogelijke operationele doelstellingen ingedeeld worden in het voorbereidende schema van strategische doelstellingen (bijlage 2, D). Deze gegevens werden aangevuld met een portfolio (bijlage 2, E) waarin elk van de leden aangaf welke lopende projecten en activiteiten in de werking van de Vlaamse Erfgoedbibliotheek zouden kunnen worden opgenomen.
- juli 2008: redactie van een voorlopige versie van strategische en operationele doelstellingen op basis van de antwoorden op de opdracht.
- 12 augustus en 21 augustus 2008: tijdens twee bijeenkomsten van de werkgroep werden de doelstellingen bijgesteld. Deze werden vervolgens door de externe consultant vervolledigd en getoetst aan de SMART-principes.

Beleidsuitdagingen

Hierboven werd reeds duidelijk dat de oprichting van de Vlaamse Erfgoedbibliotheek het resultaat is van een evolutie die reeds enkele jaren lopende is. Daardoor bestaat er reeds een brede consensus over de uitdagingen waarvoor de Vlaamse Erfgoedbibliotheek gesteld wordt, en over de doelstellingen die ze zal moeten realiseren. Het verbaast dan ook niet dat de resultaten van het overleg tussen de partners van de Vlaamse Erfgoedbibliotheek over de beleidsuitdagingen van de nieuwe organisatie in sterke mate overeenkomen met de zeven doelstellingen die aan de Vlaamse Erfgoedbibliotheek worden opgelegd in artikel 40 van het Cultureel-Erfgoeddecreet. Deze beleidsuitdagingen zien er als volgt uit:

- Het uitwerken van een collectief collectiebeleid dat ertoe bijdraagt dat de collecties van de partners binnen de Vlaamse Erfgoedbibliotheek op de meest efficiënte manier verder worden uitgebouwd en bewaard, met een bijzondere aandacht voor Flandrica;
- Het onderzoeken van de mogelijkheden en haalbaarheid van een decretaal depot als onderdeel van het collectiebeleid van de Vlaamse erfgoedbibliotheeken;
- Het verder bibliografisch ontsluiten van de collecties van de Vlaamse erfgoedbibliotheeken;
- Het opbouwen van expertise rond conservering en conservatie van de collecties van erfgoedbibliotheeken;
- Het verbeteren van de praktijken rond conservering en conservatie van de collecties van de Vlaamse erfgoedbibliotheeken door het verspreiden van de verzamelde expertise en het uitwerken van *best practices*;
- Het verder ontwikkelen van digitalisering en digitale technologie tot een instrument voor de ontsluiting, conservatie en publiekswerking van de collecties van de Vlaamse erfgoedbibliotheeken. Dit houdt het opbouwen van expertise en *best practices* in en het bepalen van standaarden voor de aanmaak, duurzame bewaring en presentatie van gedigitaliseerde collecties en stukken en van digitale publicaties;
- Het verder in kaart brengen van de sector van de Vlaamse erfgoedbibliotheeken en het bevorderen van de communicatie binnen de sector;

- Het uitbouwen van een landelijk en internationaal netwerk waarlangs expertise op relevante domeinen verzameld en opnieuw verspreid wordt;
- Het verbeteren van de toegang tot de collecties van de Vlaamse erfgoedbibliotheken voor het brede publiek;
- Het beter bekend maken van de collecties van de Vlaamse erfgoedbibliotheken bij het brede publiek door het organiseren van en meewerken aan communicatie- en publieksinitiatieven;
- Het sensibiliseren van het publiek door te wijzen op de waarde van de collecties van de Vlaamse erfgoedbibliotheken en de nood aan verdere zorg om het erfgoed te bewaren voor komende generaties;
- Het verhogen van de internationale uitstraling van de collecties van de Vlaamse erfgoedbibliotheken door participatie aan internationale projecten;
- Een plaats geven aan diversiteit in alle aspecten van de werking van de Vlaamse Erfgoedbibliotheek (de collecties, de interne werking, het doelpubliek).

5. Doelstellingen

De Vlaamse Erfgoedbibliotheek zal de beleidsuitdagingen beantwoorden door een werking te ontwikkelen die kan opgedeeld worden in drie grote actierreinen:

- Collecties: het beheer van de collecties van Vlaamse erfgoedbibliotheeken en van de collecties van de partners binnen de Vlaamse Erfgoedbibliotheek in het bijzonder;
- Expertise: het ontwikkelen en verspreiden van expertise rond de werking van erfgoedbibliotheeken;
- Publiekswerking: het realiseren van initiatieven die de zichtbaarheid van de Vlaamse erfgoedbibliotheeken vergroten en het publiek informatie, educatie en sensibilisering bieden.

De strategische en operationele doelstellingen die de Vlaamse Erfgoedbibliotheek in de eerste beleidsperiode wil realiseren werden dan ook opgesplitst in drie clusters. Deze clusters zijn echter geen autonome domeinen. Ze zijn nauw met elkaar verbonden en doelstellingen uit de ene cluster hebben vaak ook een impact op andere clusters: de toegankelijkheid van de collecties voor het publiek is bijvoorbeeld afhankelijk van de mate waarin deze collecties worden ontsloten, digitalisering is niet alleen een belangrijk element in de conservatie van collecties maar kan ook gebruikt worden in de publiekswerking, enzovoort.

Deze complementariteit vormt een belangrijk aandachtspunt in de werking van de Vlaamse Erfgoedbibliotheek. Er zal steeds gezocht worden naar formules die een bijdrage leveren tot de verwezenlijking van verschillende doelstellingen binnen verschillende clusters. Ook in het onderstaande zullen regelmatig kruisverwijzingen tussen de verschillende clusters geplaatst worden.

Aangezien de Vlaamse Erfgoedbibliotheek tijdens de komende beleidsperiode nog een groeiende en zoekende organisatie zal zijn, was het niet altijd evident om de strategische doelstellingen, waarover een ruime consensus bestond, uit te werken in praktische operationele doelstellingen en stappen. Voor heel wat doelstellingen zal pas in de loop van de beleidsperiode duidelijk worden welke aanpak gevolgd moet worden. Daarom werd ervoor gekozen om het stappenplan te doen opgaan in de strategische doelstellingen, die waar mogelijk een concrete timing kregen. In de begeleidende uitleg werden bij elke strategische doelstelling de context en de vooropgezette werkwijze toegelicht. Ten slotte werden per operationele doelstelling ook een norm en een indicator vastgelegd, die het opstellen van actieplannen voorafspiegelen en de jaarlijkse evaluatie concretiseren.

In wat volgt staat SD voor ‘strategische doelstelling’ en OD voor ‘operationele doelstelling.’

Cluster 1 – Collecties

De collecties van de Vlaamse erfgoedbibliotheken worden planmatig verder uitgebreid, ontsloten, geconserveerd en gedigitaliseerd

SD 1.1. De Vlaamse Erfgoedbibliotheek werkt aan de ontsluiting van de collecties in de Vlaamse erfgoedbibliotheken op basis van een masterplan

De ontsluiting van erfgoedcollecties is een eerste noodzakelijke stap in de valorisatie ervan. Slechts wanneer collecties en hun onderdelen op een correcte manier beschreven worden en deze beschrijvingen raadpleegbaar zijn, kan het publiek vlot toegang krijgen. Er zijn echter grote verschillen tussen de Vlaamse erfgoedbibliotheken, zowel inzake de ontsluitingsgraad als wat de beschikbare instrumenten voor deze ontsluiting betreft. Sommige erfgoedbibliotheken beschikken over performante elektronische catalogi die een gebruiksvriendelijke toegang bieden tot hun vrijwel volledige collecties, terwijl andere erfgoedbibliotheken slechts ontsloten zijn via (verouderde) gedrukte catalogi of steekkaarten of zelfs collecties bewaren die nog geheel onbekend en onbeschreven zijn.

In de eerste plaats zal de Vlaamse Erfgoedbibliotheek in deze beleidsperiode werk maken van een masterplan dat aangeeft welke collecties in de Vlaamse erfgoedbibliotheken nog ontsloten moeten worden en op welke wijze dit aangepakt kan worden. Daarnaast zal de Vlaamse Erfgoedbibliotheek ook een aantal lopende ontsluitingsprojecten voortzetten en de mogelijkheden onderzoeken voor een aantal nieuwe projecten die de ontsluiting van zeer specifieke onderdelen van de collecties tot doel hebben.

OD 1.1.1. Eind 2009 zijn de gegevens over erfgoedbibliotheken in Vlabidoc en Collecties online volledig en up-to-date

In samenwerking met de Vlaamse Vereniging voor Archief-, Bibliotheek en Documentatiewezen (VVBAD) en het Overleg Kunstbibliotheken Vlaanderen (OKBV), startte het overlegplatform Erfgoedbibliotheken Vlaanderen in 2006 het project 'Vlabidoc en Collecties Online' met steun van de Vlaamse overheid. Dit project koppelde gedetailleerde beschrijvingen van de (deel)collecties aan de adresgegevens van bewaar- en kunstcollecties in Vlaamse bibliotheken in de Vlabidoc-databank. Deze databank zal dus niet alleen een exhaustieve lijst bieden van alle Vlaamse erfgoedbibliotheken en bibliotheken met erfgoedcollecties maar bovendien ook gestandaardiseerde kwalitatieve en kwantitatieve informatie bevatten over deze collecties. Deze databank is dan ook voor meerdere doelstellingen bruikbaar. Zo kan ze ondermeer ingeschakeld worden in de publiekswerking en dienen als een wegwijzer voor de geïnteresseerde die op zoek is naar gegevens over de erfgoedbibliotheken en hun collecties. De databank kan ook een belangrijk hulpmiddel zijn in de ontwikkeling van een masterplan voor de verdere ontsluiting van de collecties van de Vlaamse erfgoedbibliotheken. In de beschrijvingen worden immers ook gegevens opgenomen betreffende de graad van ontsluiting en de instrumenten en gebruikerstoegangen die hiervoor ontwikkeld zijn.

Het project werd reeds grotendeels voltooid en zal nu, althans voor wat de erfgoedbibliotheken betreft, overgenomen worden door de Vlaamse Erfgoedbibliotheek als 'opvolger' van het overlegplatform Erfgoedbibliotheken Vlaanderen. Gedurende het eerste werkingsjaar zullen de laatste lacunes in de gegevensverzameling aangevuld worden. Daarna zal de databank verder onderhouden worden zodat de aangeboden informatie steeds up-to-date blijft. In overleg met de VVBAD en Archiefbank

Vlaanderen zal ook bekeken worden in welke mate een uitwisseling van gegevens met de gelijkaardige databank van Archiefbank Vlaanderen mogelijk en zinvol is.

- Indicator: het aantal gegevens over erfgoedbibliotheken in Vlabidoc en Collecties online
- Norm: 100 % op het einde van 2009

OD 1.1.2. Eind 2010 beschikt de Vlaamse Erfgoedbibliotheek over een masterplan voor de verdere retrospectieve ontsluiting van de collecties in Vlaamse erfgoedbibliotheken

De gegevens over de ontsluiting van de collecties die zijn opgenomen in de databank van Vlabidoc en Collecties Online vormen het vertrekpunt voor een onderzoek waarin zal worden vastgesteld waar zich momenteel nog lacunes bevinden op het gebied van de ontsluiting van de collecties van de Vlaamse erfgoedbibliotheken. Het masterplan dat de Vlaamse Erfgoedbibliotheek zal ontwikkelen, zal aangeven hoe deze lacunes kunnen worden aangevuld en welke de prioriteiten van deze grote onderneming moeten zijn. In het masterplan zal niet alleen rekening worden gehouden met de inspanningen op het gebied van ontsluiting van de talrijke Vlaamse erfgoedbibliotheken. Ook de ontsluitingsprojecten die de Vlaamse Erfgoedbibliotheek zelf zal voortzetten en in de toekomst zal opstarten (zie de volgende operationele doelstellingen) zullen opgenomen worden in dit masterplan.

- Indicator: de aanwezigheid van een masterplan
- Norm: afgewerkt en operationeel op het einde van 2010

OD 1.1.3. De STCV-databank groeit vanaf september 2009 op jaarbasis aan met 2.400 exemplaren en wordt op het einde van de beleidsperiode gedragen door 10 erfgoedbibliotheken

De Short Title Catalogus Vlaanderen (STCV) is een databank waarin bibliografische beschrijvingen van drukwerk uit Vlaanderen en Brussel uit de periode 1600-1800 worden opgenomen. Het STCV-project werd opgestart in 2000 in navolging van gelijkaardige initiatieven in het buitenland, in het bijzonder de Short Title Catalogue Netherlands.

De databank, die gratis raadpleegbaar is op www.stcv.be, is hét instrument voor de ontsluiting van een belangrijk onderdeel van de collecties van de Vlaamse erfgoedbibliotheken. Mede dankzij de steun van de Vlaamse overheid groeide de STCV uit tot een bestand van c. 8.500 bibliografische records, waaraan c. 15.000 fysieke exemplaren met hun plaatsnummer werden verbonden.

De Vlaamse overheid kende dit voorjaar nog een werkingssubsidie van 1 jaar toe aan het STCV-project. Deze laatste projectfase zal aflopen in augustus 2009 zodat vanaf september 2009 het STCV-project verankerd kan worden in de werking van de Vlaamse Erfgoedbibliotheek.

STCV is zowel een catalogus als een bibliografie. Het expliciet implementeren van STCV in een bibliotheekcontext versterkt haar rol als catalogus, nl. het ontsluiten van erfgoedcollecties. Het draagvlak van STCV als catalogus zal in deze beleidsperiode versterkt en verbreed worden omdat meer erfgoedbibliotheken met specifieke collecties in het project zullen participeren.

Met een jaarlijkse aangroei van 2.400 exemplaren zal de STCV-databank op het einde van de eerste beleidsperiode een groei van meer dan 50% kennen.

- Indicator: de groei van de STCV-databank
- Norm: 2.400 exemplaren per jaar – op het einde van de beleidsperiode bevat de databank exemplaarbeschrijvingen uit 10 erfgoedbibliotheken

OD 1.1.4. Eind 2010 is het bezit van Belgische kranten (1830-1950) in Vlaamse erfgoedbibliotheken ontsloten via de online krantendatabank

In november 2007 werd met de steun van de Vlaamse overheid een project opgestart onder coördinatie van de Stadsbibliotheek Antwerpen, nu Erfgoedbibliotheek Hendrik Conscience, dat tot doel had om de krantencollecties van de Vlaamse erfgoedbibliotheken voor de periode 1830-1950 via een databank te ontsluiten. Kranten vormen immers een erg boeiend onderdeel van de erfgoedcollecties en kunnen steeds op grote publieke interesse rekenen. Eén databank die alle collecties ontsluit is dus als publiekstoegang fungeert is een grote aanwinst. Maar deze databank zal bovendien ook een bijzonder nuttig instrument worden in het verdere beheer van het krantenbezit. Kranten nemen immers bijzonder veel fysieke ruimte in en op basis van de gegevens in deze databank kunnen er tussen de erfgoedbibliotheken afspraken gemaakt worden voor een efficiënt gedeeld bewaarbeleid.

Deze databank is ook essentieel voor de uitbouw van een conservatiebeleid. Kranten zijn immers sterk bedreigd erfgoed. De slechte kwaliteit van het papier zorgt voor heel wat conservatieproblemen en indien geen maatregelen worden genomen, dreigt dit erfgoed verloren te gaan. Op basis van de databank kan bepaald worden welke exemplaren absoluut bewaard moeten worden. Bovendien kan de databank dienen als het vertrekpunt voor een grootschalige digitaliseringscampagne.

Het project is ondertussen al in een vergevorderd stadium en een tweede projectjaar, dat zal lopen tot september 2009, valt nog buiten de werking van de Vlaamse Erfgoedbibliotheek. Daarna zal het project worden opgenomen in de werking van de Vlaamse Erfgoedbibliotheek en in 2010 zal de databank vervolledigd worden.

- Indicator: het aantal kranten ontsloten via de krantendatabank
- Norm: 5000 krantentitels in bezit van de Vlaamse erfgoedbibliotheken ontsloten

OD 1.1.5. In 2010 wordt het leerboekenproject geëvalueerd en wordt een voorstel geformuleerd over de voortzetting van het project

Het Archief- en Documentatiecentrum voor Historische Pedagogiek (K.U.Leuven), de Erfgoedbibliotheek Hendrik Conscience te Antwerpen, het Documentatie- en Onderzoekscentrum voor Religie, Cultuur en Samenleving (KADOC-K.U.Leuven), de Vakgroep Pedagogiek (UGent) en het Onderwijsmuseum Ieper gingen met de steun van de Vlaamse overheid in 2005 een samenwerkingsverband aan voor de realisatie van het project 'Ontwikkeling van een online databank van leerboeken in Vlaanderen en de ontsluiting van belangrijke leerboekencollecties (1880-1940)'. Het doel is de ontwikkeling van een databank waarin de collecties van leerboeken van de partners worden samengebracht in een virtuele bibliotheek. Leerboeken en educatief erfgoed zijn immers waardevolle historische bronnen die verloren dreigen te gaan.

Het project, dat geleid wordt door het Archief- en Documentatiecentrum voor Historische Pedagogiek van de K.U.Leuven, zit momenteel in een tweede fase. In deze fase zal de databank operationeel worden. Na afloop zal de Vlaamse Erfgoedbibliotheek het project evalueren en een voorstel formuleren over mogelijkheden voor de voortzetting van het project.

- Indicator: een voorstel rond de toekomst van het leerboekenproject
- Norm: afgewerkt tegen het einde van 2010

OD 1.1.6. Tegen eind 2011 wordt een haalbaarheidsstudie voor een project voor de ontsluiting van handschriften in Vlaamse erfgoedbibliotheken afgewerkt

Op dit moment ontbreekt elk initiatief inzake de ontsluiting van handschriften in de collecties van Vlaamse erfgoedbibliotheken. Vlaanderen heeft hierdoor een achterstand opgelopen in vergelijking met het buitenland en de Franstalige Gemeenschap in België waar wel reeds prestigieuze projecten in

netwerkverband werden opgezet rond de bibliografische ontsluiting en digitalisering van voornamelijk middeleeuwse handschriften. Nochtans beschikken ook een aantal Vlaamse erfgoedbibliotheken over bijzonder belangrijke handschriften en handschriftencollecties. Deze achterstand kan voor de Vlaamse Erfgoedbibliotheek evenwel een voordeel zijn want het biedt de mogelijkheid om te leren van de buitenlandse voorbeelden. Het middeleeuwse boek laat bovendien een gediversifieerde werking toe die vele en uiteenlopende segmenten van de erfgoedgemeenschap kan aanspreken en bedienen.

De specifieke problemen verbonden met de ontsluiting van handschriften vereisen een dermate hoge graad van expertise dat het voor de meeste erfgoedbibliotheken onmogelijk is om dit in hun gewone werking op te nemen. Het lijkt daarom aangewezen om dit kostbare onderdeel van de collecties projectmatig te ontsluiten. Dit project kan pas van start gaan nadat de technische en financiële haalbaarheid wordt onderzocht, onder meer vanuit de beschikbare buitenlandse expertise.

- Indicator: de afwerking van een haalbaarheidsstudie
- Norm: afgewerkt tegen eind 2011

OD 1.1.7. Op het einde van de beleidsperiode wordt een onderzoek naar de methoden en technieken voor de ontsluiting van provenancegegevens in de collecties van de Vlaamse erfgoedbibliotheken afgerond

De boekwetenschap en andere leden van de erfgoedgemeenschap tonen de laatste tijd veel belangstelling naar de 'consumptie' van boeken, zoals die kan worden afgeleid uit de gebruikssporen die in bewaarde exemplaren aangetroffen worden. Daardoor is het bewustzijn gegroeid dat ook provenance- of herkomstgegevens en gebruikssporen op en in boeken (ex-librissen, opdrachten, annotaties,...) belangrijk zijn en ontsloten moeten worden. In een aantal Vlaamse erfgoedbibliotheken gebeurt dit al, maar het ontbreekt vooralsnog aan een uitgewerkte en uniforme methode om deze gegevens te registreren en te interpreteren. Dit gebrek betekent een ernstige hinderpaal voor de uitwisselbaarheid van de gegevens. De Vlaamse Erfgoedbibliotheek wil in deze periode een onderzoek voeren naar de ontwikkeling van een dergelijke methode en de manier waarop deze in de ontsluiting (retrospectief of projectmatig) van de collecties van de Vlaamse erfgoedbibliotheken geïntegreerd kan worden.

- Indicator: een onderzoeksrapport over de methoden en technieken voor de ontsluiting van provenancegegevens in de collecties van Vlaamse erfgoedbibliotheken
- Norm: afgewerkt op het einde van de beleidsperiode

OD 1.1.8. De Vlaamse Erfgoedbibliotheek ondersteunt en evalueert permanent de werking van de Bibliografie van Literaire Tijdschriften

De Bibliografie van Literaire Tijdschriften, opgestart in 1972, is sinds 2001 een gratis raadpleegbare databank waarin tientallen Nederlandse en Vlaamse lopende literaire tijdschriften ontsloten worden. Deze Nederlands-Vlaamse samenwerking is een belangrijk instrument voor de studie van het literaire leven in Vlaanderen en Nederland. Terwijl het Nederlandse luik kan rekenen op een vaste financiering van de Koninklijke Bibliotheek in Den Haag, verkeert het Vlaamse deel van de werking reeds enkele jaren in financiële nood. Vooral dankzij de steun van het Centrum voor de Studie van het Vlaamse Cultuurleven, kon de werking tot nog toe voortgezet worden.

Aan de Vlaamse Erfgoedbibliotheek werd gevraagd om dit project in de toekomst te ondersteunen. Dit kan enkel wanneer daarvoor de nodige financiële middelen worden toegekend. De nodige 10.000 euro per jaar werden daarom in de begroting van de Vlaamse Erfgoedbibliotheek opgenomen.

- Indicator: ontsluiting van Vlaamse lopende literaire tijdschriften
- Norm: volledige ontsluiting

SD 1.2. Op het einde van de beleidsperiode wordt een plan geformuleerd voor een gedistribueerd gecoördineerd collectiebeleid voor partners van de Vlaamse Erfgoedbibliotheek

De Vlaamse Erfgoedbibliotheek is een samenwerkingsverband tussen zes belangrijke erfgoedbibliotheeken. Binnen dit verband zal gewerkt worden aan een gedeeld collectiebeleid, zodat de middelen die beschikbaar zijn om de collecties verder uit te breiden optimaal benut worden. Dit kan door afspraken te maken over een heel aantal aspecten van het collectiebeleid. Er zullen afspraken gemaakt worden rond acquisitie zodat duidelijk wordt wie wat verwerft en verzamelt. Deze afspraken zullen ook doorgetrokken worden naar het bewaarbeleid zodat de beperkte beschikbare ruimte optimaal wordt benut en de bewaarde collecties ten volle tot hun recht komen.

OD 1.2.1. Tegen eind 2009 heeft de Vlaamse Erfgoedbibliotheek een stappenplan om de individuele collectiebeidsplannen van de partners volledig op elkaar af te stemmen

Op dit moment beschikken nog niet alle partners van de Vlaamse Erfgoedbibliotheek over een individueel collectiebeidsplan. De realisatie van deze doelstelling zal dan ook in verschillende stappen moeten gebeuren. In de eerste plaats moet expertise rond het opstellen van collectiebeidsplannen verzameld worden. Daarbij wordt de nadruk gelegd op het ontwikkelen van een uniforme methode. In een volgende stap stellen de partners een individueel collectiebeidsplan samen waarin de thema's en zwaartepunten van hun respectievelijke collecties worden aangegeven. In een derde stap kunnen deze individuele collectiebeidsplannen met elkaar geconfronteerd worden zodat eventuele lacunes en overlappingsen aan het licht komen. Hierna worden afspraken gemaakt die de collectiebeidsplannen bijsturen en meer op elkaar afstemmen. Daarbij wordt bijzondere aandacht besteed aan een gedeeld collectiebeleid voor Flandrica, publicaties die tot stand kwamen in Vlaanderen of die door Vlaamse auteurs in het buitenland werden gepubliceerd.

- Indicator: een stappenplan om de beleidsplannen op elkaar af te stemmen
- Norm: afgewerkt tegen eind 2009

OD 1.2.2. Tegen het einde van de beleidsperiode wordt in samenwerking met alle betrokkenen een onderzoek naar een mogelijk decretaal depot gerealiseerd

Het idee om op Vlaams niveau een decretaal depot in te voeren bestaat al langer. Een dergelijk overkoepelend depot zou een belangrijke bijdrage leveren tot het bewaren van publicaties die in de toekomst tot het Vlaamse erfgoed kunnen behoren en aldus een cruciaal element in een pro-actief Vlaamse erfgoedbeleid zijn. Maar de uitwerking van een concreet beleid moet grondig voorbereid worden en dit impliceert dat hierbij alle belanghebbenden betrokken worden. De Vlaamse Erfgoedbibliotheek wil daarom in samenwerking met deze betrokkenen (overheden, beroeps- en belangenorganisaties van uitgevers, auteurs, bibliotheken,...) een onderzoek realiseren waarin wordt nagegaan of en hoe een Vlaams decretaal depot vormgegeven kan worden.

- Indicator: een onderzoek rond de haalbaarheid en kostprijs van een decretaal depot
- Norm: afgewerkt tegen het einde van de beleidsperiode

SD 1.3. Op het einde van de beleidsperiode worden stukken en collecties van de Vlaamse erfgoedbibliotheeken op een coherente en consequente wijze gedigitaliseerd

Digitalisering wordt een steeds belangrijker onderdeel binnen het brede erfgoedbeleid en is daarom ook een van de peilers van het Cultureel-erfgoeddecreet. Ook in de sector van de erfgoedbibliotheeken is deze evolutie volop aan de gang. Op nationaal en internationaal vlak werden standaarden vastgelegd

en grote projecten opgestart. De Vlaamse Erfgoedbibliotheek wil de sector stimuleren om deze evolutie te volgen door een aantal krachtlijnen uit te zetten die richting kunnen geven aan hun initiatieven en projecten. De inspanningen van de partners van de Vlaamse Erfgoedbibliotheek zullen worden gebundeld in een Virtuele Vlaamse Erfgoedbibliotheek die ook in de internationale Europese context een belangrijke rol kan spelen.

OD 1.3.1. In 2010 beschikt de Vlaamse Erfgoedbibliotheek over een beleidslijn die de selectiecriteria en standaarden voor de digitalisering van erfgoedcollecties bepaalt

Verschillende organisaties houden zich bezig met de ontwikkelingen op het gebied van digitalisering in het algemeen en digitalisering van erfgoed in het bijzonder. In Vlaanderen moeten vooral het project BOM-VI en de vzw eDAVID vermeld worden. De Vlaamse Erfgoedbibliotheek zal haar activiteiten op dit gebied steeds afstemmen op deze en andere betrokkenen. Het vastleggen van een specifieke beleidslijn voor de digitalisering van de collecties van Vlaamse erfgoedbibliotheeken zal dan ook vooral neerkomen op het toepassen van reeds bestaande expertise en bestaande standaarden op deze specifieke context. Verder kan deze beleidslijn ook een instrument zijn om het digitaliseringsbeleid van de Vlaamse erfgoedbibliotheeken op elkaar af te stemmen zodat de beschikbare middelen optimaal gebruikt worden.

- Indicator: een rapport met selectiecriteria en standaarden voor erfgoedcollecties
- Norm: afgewerkt tegen eind 2010

OD 1.3.2. Tegen eind 2010 beschikt de Vlaamse Erfgoedbibliotheek over een plan voor de ontwikkeling van een Virtuele Vlaamse Erfgoedbibliotheek

De Vlaamse Erfgoedbibliotheek wil de inspanningen op het gebied van digitalisering van de Vlaamse erfgoedbibliotheeken, en van de zes partners van de Vlaamse Erfgoedbibliotheek in het bijzonder, bundelen in een Virtuele Vlaamse Erfgoedbibliotheek (VVEB). Deze zal bestaan uit gedigitaliseerd erfgoedmateriaal en vrij toegankelijk zijn op het internet. De virtuele bezoeker zal dank zij het integraal aanbieden van deze gedistribueerde collectie een goede indruk krijgen van de rijkdom van de collecties.

Verdere initiatieven zoals e-dossiers of digitale tentoonstellingen zullen in de toekomst voortbouwen op het platform van de VVEB. Daarnaast moet bekeken worden hoe de VVEB een rol kan spelen als *content aggregator* voor grote internationale projecten rond digitalisering van cultureel erfgoed, in het bijzonder voor Europeana of de *European Digital Library*. Al deze elementen zullen worden opgenomen in het plan dat de ontwikkeling van de Virtuele Vlaamse Erfgoedbibliotheek moet sturen.

- Indicator: de aanwezigheid van een ontwikkelingsplan
- Norm: afgewerkt op het einde van 2010

Cluster 2 – Expertise / sectorgerichte werking

De Vlaamse Erfgoedbibliotheek beschikt over een ruime expertise in verband met het beheer en de bewaring van erfgoedcollecties en deelt deze met de Vlaamse erfgoedbibliotheeken

SD 2.1. Op het einde van de beleidsperiode heeft de Vlaamse Erfgoedbibliotheek, op basis van verzamelde expertise, best practices en modellen uitgewerkt voor problemen rond preservering en conservatie van collecties in erfgoedbibliotheeken

Een erfgoedbibliotheek is een bewaarbibliotheek en de bewaring van het erfgoed is dan ook een kerntaak van de erfgoedbibliotheeken. Ze moeten het risico op schade en verlies van erfgoed beperken. De Vlaamse Erfgoedbibliotheek zal de erfgoedbibliotheeken in deze taak bijstaan door het verzamelen en doorgeven van expertise. De nadruk wordt gelegd op het ontwikkelen van *best practices*, waarbij men op zoek gaat naar die handwijzen of procedures die in de praktijk bewezen hebben dat ze de beste oplossing voor een bepaald probleem vormen. Binnen het brede veld van preservering en conservatie wordt gefocust op twee specifieke problemen, nl. de schaderegistratie in erfgoedcollecties en het uitwerken van calamiteitenplannen voor erfgoedbibliotheeken. Aangezien er op deze domeinen al verschillende organisaties actief zijn, zal de Vlaamse Erfgoedbibliotheek haar werking uitbouwen in overleg en samenwerking met derden.

OD 2.1.1. De Vlaamse Erfgoedbibliotheek werkt voortdurend aan de opbouw en verspreiding van expertise rond preservering en conservatie van bibliotheekerfgoed

De Vlaamse Erfgoedbibliotheek zal werken als een medium dat expertise omtrent preservering en conservatie bundelt, verwerkt en ter beschikking stelt van de Vlaamse erfgoedbibliotheeken. De expertise is in de eerste plaats te vinden in het samenwerkingsverband van de Vlaamse Erfgoedbibliotheek. De zes partners beschikken immers over de expertise die volgt uit de jarenlange ervaring van het beheer van belangrijke erfgoedcollecties. Daarnaast zal de Vlaamse Erfgoedbibliotheek een netwerk opbouwen waarin organisaties uit de erfgoedsector maar ook uit het onderwijs en de professionele sector betrokken zullen worden. Dit moet garanderen dat de Vlaamse Erfgoedbibliotheek het aanspreekpunt wordt voor vragen rond preservering en conservatie vanuit de Vlaamse erfgoedbibliotheeken

- Indicator: verstrekken van expertise
- Norm: de Vlaamse Erfgoedbibliotheek antwoordt vanaf 2010 binnen de 20 werkdagen op vragen van de Vlaamse erfgoedbibliotheeken omtrent preservering en conservatie

OD 2.1.2. Tegen het einde van de beleidsperiode heeft de Vlaamse Erfgoedbibliotheek in samenspraak met andere betrokkenen een model voor schaderegistratie in de collecties van erfgoedbibliotheeken vastgelegd en uitgetest in de collecties van de partners van de Vlaamse Erfgoedbibliotheek

Op het vlak van schaderegistratie is er reeds heel wat onderzoek gebeurd. Nationaal en internationaal (bv. in het kader van het BEA-project van de provincie Antwerpen of het grootschalige Nederlandse Metamorfoze-project) werden reeds procedures ontwikkeld om de conditie van bibliotheekcollecties te bepalen. De Vlaamse Erfgoedbibliotheek zal op basis van de bestaande expertise een model voor

schaderegistratie vastleggen dat vervolgens zal worden uitgetest in de collecties van de partners. In de toekomst zullen dergelijke schaderegistraties ook worden uitgevoerd in andere Vlaamse erfgoedbibliotheken. De resultaten zullen gebundeld worden in een Vlaamse schade-atlas. Een dergelijk instrument vormt de basis van de ontwikkeling voor een efficiënt conservatiebeleid.

- Indicator: model voor schaderegistratie
- Norm: afgewerkt tegen het einde van de beleidsperiode – uitgetest in minimaal 3 partnerbibliotheken

OD 2.1.3. Tegen het einde van de beleidsperiode werkt de Vlaamse Erfgoedbibliotheek in samenwerking met partners in het brede erfgoedveld een modelprocedure uit voor de ontwikkeling van een calamiteitenplan voor erfgoedbibliotheken

Elke instelling die erfgoed bewaart heeft nood aan een goed plan dat bij rampen het risico op schade aan de collecties minimaliseert. De Vlaamse Erfgoedbibliotheek zal een modelprocedure ontwikkelen die de erfgoedbibliotheken kan helpen om een calamiteitenplan uit te werken. Ook op dit vlak kan er samengewerkt worden met andere organisaties (bv. Faro). De Vlaamse Erfgoedbibliotheek zal zich daarom voornamelijk richten op het verzamelen en bundelen van bestaande expertise en het toepasbaar maken van deze expertise voor de sector van de Vlaamse erfgoedbibliotheken.

- Indicator: een modelprocedure voor de ontwikkeling van een calamiteitenplan
- Norm: afgewerkt tegen het einde van de beleidsperiode

SD 2.2. Op het einde van de beleidsperiode heeft de Vlaamse Erfgoedbibliotheek op basis van bestaande en opgebouwde expertise standaarden en procedures uitgewerkt voor het aanmaken, bewaren en ter beschikking stellen van gedigitaliseerde en digitale documenten

Digitalisering van erfgoedcollecties is slechts zinvol wanneer de gedigitaliseerde collecties vervolgens op hun beurt optimaal bewaard worden en wanneer de mogelijkheden voor presentatie en terbeschikkingstelling ten volle benut worden. De Vlaamse Erfgoedbibliotheek zal de digitalisering binnen de collecties van de Vlaamse erfgoedbibliotheken niet alleen structureren door het bepalen van standaarden en een beleidslijn (OD 1.4.1.) maar ze zal ook op dit vlak procedures en *best practices* ontwikkelen.

OD 2.2.1. De Vlaamse Erfgoedbibliotheek werkt voortdurend aan de opbouw en verspreiding van expertise rond digitalisering van bibliotheekerfgoed en het beheer van digitaal materiaal

Expertise omtrent digitalisering en het beheer van digitaal materiaal wordt opgebouwd door talloze wetenschappelijke instellingen, projecten, overheden en commerciële bedrijven in binnen- en buitenland. Dit maakt het voor de erfgoedbibliotheken vaak moeilijk om een gericht antwoord te krijgen op concrete vragen. Ook op dit domein zal de Vlaamse Erfgoedbibliotheek zich daarom ontwikkelen tot een medium dat expertise verzamelt, verwerkt en ter beschikking stelt aan de Vlaamse erfgoedbibliotheken in de vorm van adviezen of doorverwijzingen. Daartoe zal de Vlaamse Erfgoedbibliotheek in de eerste plaats werk maken van de ontwikkeling en coördinatie van een netwerk waarlangs expertise kan verzameld worden en vervolgens de verworven expertise afstemmen op de specifieke context van de erfgoedbibliotheken.

- Indicator: verstrekking van expertise aan de Vlaamse erfgoedbibliotheken

- Norm: de Vlaamse Erfgoedbibliotheek antwoordt binnen de 20 werkdagen op vragen van de Vlaamse erfgoedbibliotheeken omtrent digitalisering van bibliotheekerfgoed en het beheer van digitaal materiaal

OD 2.2.2. Tegen het einde van de beleidsperiode wordt in samenspraak met andere betrokkenen een onderzoek gevoerd naar de duurzame bewaring van gedigitaliseerd materiaal en een digitaal depot in de context van de Vlaamse erfgoedbibliotheeken

Het probleem van de duurzame bewaring op lange termijn van gedigitaliseerde cultureel-erfgoedcollecties en digitale publicaties verdient bijzondere aandacht. Net als voor de bewaring van de fysieke exemplaren, zullen de erfgoedbibliotheeken in de toekomst moeten beschikken over geschikte infrastructuur om digitale informatie te bewaren en ter beschikking te stellen. De Vlaamse Erfgoedbibliotheek zal daarom, in samenspraak met gespecialiseerde projecten en organisaties zoals BOM-VI en eDAVID, een onderzoek uitvoeren naar de noden van de Vlaamse erfgoedbibliotheeken op dit vlak en mogelijke oplossingen hiervoor.

- Indicator: een onderzoeksrapport over de duurzame bewaring van gedigitaliseerd materiaal en een digitaal depot
- Norm: afgewerkt tegen het einde van de beleidsperiode

SD 2.3. Op het einde van de beleidsperiode levert de Vlaamse Erfgoedbibliotheek door de verspreiding van haar expertise een belangrijke bijdrage tot de verdere professionalisering van de sector van de Vlaamse erfgoedbibliotheeken

De opbouw van expertise binnen de Vlaamse Erfgoedbibliotheek staat volledig in functie van het verder verbeteren van de werking van de Vlaamse erfgoedbibliotheeken. Om de expertise te verspreiden, zal de Vlaamse Erfgoedbibliotheek werken aan een vlotte communicatie tussen de erfgoedbibliotheeken. De aangeboden expertise zal bovendien in een praktijkgerichte vorm worden aangeboden zodat deze in de dagelijkse werking van de erfgoedbibliotheeken kan worden opgenomen.

OD 2.3.1. Eind 2009 heeft de Vlaamse Erfgoedbibliotheek een permanent platform ontwikkeld voor de dialoog met en tussen de Vlaamse erfgoedbibliotheeken

De Vlaamse Erfgoedbibliotheek zal vanaf het begin van haar werking een open dialoog voeren met de erfgoedbibliotheeken in Vlaanderen. Ze zal daarom een platform ontwikkelen waarlangs ze niet alleen in contact kan komen met de erfgoedbibliotheeken maar waarlangs ook informatie vanuit de erfgoedbibliotheeken kan geleverd worden. In wezen zal ze hierbij voortbouwen op de contacten die reeds gelegd werden tijdens de werking van het overlegplatform Erfgoedbibliotheeken Vlaanderen (2005-2007). Het spreekt vanzelf dat de nieuwe website van de Vlaamse Erfgoedbibliotheek daarin een belangrijke rol zal spelen.

- Indicator: de aanwezigheid van een platform voor dialoog
- Norm: werkzaam vanaf 2010

OD 2.3.2. Vanaf 2010 wordt jaarlijks een vormingsmoment voor medewerkers van Vlaamse erfgoedbibliotheeken georganiseerd

De expertise die binnen de Vlaamse Erfgoedbibliotheek wordt opgebouwd, zal ondermeer worden doorgegeven aan de sector tijdens vormingsmomenten. De onderwerpen van dergelijke vormingsmomenten zullen gericht zijn op uiteenlopende aspecten van de werking van erfgoedbibliotheeken, met de nadruk op preservatie en conservatie enerzijds en digitalisering anderzijds, de twee domeinen waaraan de Vlaamse Erfgoedbibliotheek bijzondere aandacht zal

schikken. Het doelpubliek van deze vormingsmomenten bestaat niet alleen uit de collectieverantwoordelijken van de erfgoedbibliotheken, maar ook uit de medewerkers die dagdagelijks in de collecties werkzaam zijn (als magazijn- of leeszaalpersoneel, als fotograaf of scanoperator, ...) zodat de doorstroming van ervaring en expertise zo groot mogelijk wordt. Hiervoor zal worden samengewerkt met andere organisaties die reeds op dit vlak actief zijn, zoals de VVBAD en Faro.

- Indicator: aantal vormingsmomenten
- Norm: minimaal 1 per jaar

OD 2.3.3.a. Op het einde van de beleidsperiode is een handleiding ontwikkeld voor erfgoedbibliotheken met *best practices* rond conservering en conservatie

OD 2.3.3.b. Op het einde van de beleidsperiode is een handleiding ontwikkeld voor erfgoedbibliotheken met *best practices* rond aanmaak, bewaring en terbeschikkingstelling van gedigitaliseerde en digitale documenten

Het overlegplatform Erfgoedbibliotheken Vlaanderen startte in 2005 met de reeks *Armarium. Publicaties voor erfgoedbibliotheken*. Deze reeks biedt concrete teksten die meteen in de praktijk bruikbaar zijn. Na de *Handleiding voor de Short Title Catalogus Vlaanderen* (2005) verscheen in 2008 *Goed gegeven! Gids voor schenkingen aan bibliotheken*. In de volgende beleidsperiode voegt de Vlaamse Erfgoedbibliotheek daar twee handleidingen aan toe. Daarin wordt de verzamelde expertise in toepasbare modellen en *best practices* uitgewerkt die in erfgoedbibliotheken kunnen worden toegepast. Het spreekt voor zich dat de standaarden voor digitalisering die door de Vlaamse Erfgoedbibliotheek worden vastgelegd ook op deze manier verspreid zullen worden.

- Indicator 2.2.3.a: de aanwezigheid van een handleiding rond conservering en conservatie
- Norm 2.2.3.a: afgewerkt op het einde van de beleidsperiode
- Indicator 2.2.3.b: de aanwezigheid van een handleiding rond digitalisering
- Norm 2.2.3.b: afgewerkt op het einde van de beleidsperiode

Cluster 3 – Communicatie / publieksgerichte werking

De Vlaamse Erfgoedbibliotheek werkt voortdurend aan de uitbreiding, de verbreding, de verdieping en de participatie van haar erfgoedgemeenschap

SD 3.1. De Vlaamse Erfgoedbibliotheek presenteert voortdurend actuele informatie over haar eigen werking en over de collecties en de werking van de Vlaamse erfgoedbibliotheeken

Een belangrijke uitdaging voor de Vlaamse Erfgoedbibliotheek is het vergroten van de zichtbaarheid van de erfgoedbibliotheeken en hun collecties. Er is een grote verscheidenheid aan instellingen die omwille van hun collecties of deelcollecties als erfgoedbibliotheek beschouwd kunnen worden. De sector is daarom vaak onoverzichtelijk. Weliswaar ontwikkelden een aantal erfgoedbibliotheeken reeds een publieksgerichte werking, maar voor vele kleinere erfgoedbibliotheeken is dit door een gebrek aan middelen vaak erg moeilijk.

Daarom zal de Vlaamse Erfgoedbibliotheek het publiek in de eerste plaats actuele informatie aanbieden. Dit gaat van praktische gegevens (adres en toegankelijkheid) over de collectiebeschrijvingen en beschikbare zoekinstrumenten tot nieuwsberichten over evenementen, tentoonstellingen, projecten, ...

OD 3.1.1. In 2009 beschikt de Vlaamse Erfgoedbibliotheek over een eigen website

De eigen website van de Vlaamse Erfgoedbibliotheek moet het belangrijkste instrument worden voor het verstrekken van informatie aan het brede publiek. De lancering van deze website krijgt dan ook prioriteit in de opstartfase van de Vlaamse Erfgoedbibliotheek en moet daarna verder uitgebouwd worden.

De website zal een sterk inhoudelijk aanbod koppelen aan een portaalfunctie. Enerzijds zal ze de bezoeker wegwijs maken in de sector van de Vlaamse erfgoedbibliotheeken en doorverwijzen naar allerlei andere relevante websites zoals de eigen websites van de erfgoedbibliotheeken met hun zoekinstrumenten maar ook de websites en databanken die gerealiseerd worden in het kader van projecten van de Vlaamse Erfgoedbibliotheek. Anderzijds zal er exclusieve inhoud worden opgebouwd. De website is bv. de plaats om gedigitaliseerde collecties van Vlaamse erfgoedbibliotheeken aan het publiek aan te bieden. Verder zal ook alle informatie over evenementen in en rond de Vlaamse erfgoedbibliotheeken gebundeld en aan het publiek aangeboden worden.

De inhoud moet ook expliciet worden afgestemd op het beoogde publiek zodat de website van de Vlaamse Erfgoedbibliotheek het referentiepunt kan worden voor de hele cultureel-erfgoedgemeenschap rond de erfgoedbibliotheeken.

- Indicator: een website
- Norm: online in de loop van 2009

OD 3.1.2. In het eerste werkingsjaar ontwikkelt de Vlaamse Erfgoedbibliotheek een uitgebreide informatiecampagne over de sector van de Vlaamse erfgoedbibliotheeken en over de rol van de Vlaamse Erfgoedbibliotheek

De Vlaamse Erfgoedbibliotheek zal kort na de opstartfase een informatiecampagne voeren waarin de sector van de Vlaamse erfgoedbibliotheeken aan het brede publiek wordt voorgesteld en de functie van

de Vlaamse Erfgoedbibliotheek wordt geduid. Deze informatiecampagne wordt gelinkt aan de lancering van de website.

- Indicator: een informatiecampagne
- Norm: in 2009 promotiemateriaal ter beschikking in alle Vlaamse culturele instellingen

SD 3.2. De Vlaamse Erfgoedbibliotheek ontwikkelt en ondersteunt brede culturele en educatieve activiteiten en producten rond de collecties van de Vlaamse erfgoedbibliotheeken

De Vlaamse Erfgoedbibliotheek zal activiteiten en producten ontwikkelen en ondersteunen die het publiek in contact brengen met erfgoedcollecties. Zoals in de missie wordt gesteld, gelooft de Vlaamse Erfgoedbibliotheek immers dat toegankelijke erfgoedcollecties een belangrijk element zijn in de ontwikkeling van een zelfbewuste en kritische maatschappij. Het hoofddoel van dergelijke activiteiten kan echter verschillen. De ene keer zijn deze activiteiten of producten gericht op een breed publiek en staat het 'genieten' van erfgoed centraal, terwijl in andere gevallen meer gefocust wordt op specifieke doelgroepen, waarbij het 'leren' over en van erfgoed de kern van de zaak vormt.

OD 3.2.1. Vanaf 2010 ontwikkelt de Vlaamse Erfgoedbibliotheek, eventueel in samenwerking met andere organisaties, jaarlijks een brede culturele activiteit of product

De partners van de Vlaamse Erfgoedbibliotheek hebben in de voorbije jaren in min of meerdere mate een publiekswerking opgezet waarin brede culturele activiteiten en producten een vaste plaats hebben. Een concreet voorbeeld van samenwerking daarin was de succesvolle reizende tentoonstelling 'Het dagelijks boek'. Binnen de Vlaamse Erfgoedbibliotheek zullen de krachten gebundeld worden om jaarlijks een dergelijke activiteit of product te organiseren. Ook mogelijkheden tot samenwerking met andere organisaties uit de brede erfgoedsector zullen benut worden. De formule kan telkens veranderen maar het zal steeds de bedoeling zijn om een zo breed mogelijk publiek te laten proeven van de rijkdom van de collecties van de Vlaamse erfgoedbibliotheeken.

- Indicator: aantal afgewerkte culturele activiteiten of producten
- Norm: minimaal 1 per jaar

OD 3.2.2. Vanaf 2010 ontwikkelt de Vlaamse Erfgoedbibliotheek in samenwerking met organisaties uit het veld van onderwijs en educatie, jaarlijks een educatieve activiteit of product

Het rapport 'Erfgoededucatie in het Vlaamse onderwijs. Erfgoed en onderwijs in dialoog' (2007) betreft ook expliciet de erfgoedsector zelf in de aanbevelingen. Hoewel de erfgoedbibliotheeken als bewaarders van erfgoedcollecties een belangrijke rol hebben in de ontwikkeling van educatieve initiatieven, blijkt dit geen evidentie te zijn. Vaak ontbreekt de juiste expertise, vooral op het vlak van didactiek, om geslaagde educatieve initiatieven te ontwikkelen. De Vlaamse Erfgoedbibliotheek zal bij het uitwerken van educatieve activiteiten en producten dan ook steeds samenwerking zoeken met gespecialiseerde organisaties uit de onderwijs- en erfgoedsector. De aanbevelingen in het vermelde rapport om kwalitatieve digitale pakketten uit te werken sluit goed aan bij de klemtoon op digitalisering die in de werking van de Vlaamse Erfgoedbibliotheek aanwezig is.

- Indicator: aantal educatieve activiteiten of producten
- Norm: minimaal 1 per jaar

SD 3.3. Op het einde van de beleidsperiode heeft de Vlaamse Erfgoedbibliotheek door haar publiekswerking een wezenlijke bijdrage geleverd tot de sensibilisering van de gemeenschap over het bibliotheekerfgoed in Vlaanderen

Sensibilisering over het bibliotheekerfgoed is een voortdurend aandachtspunt in de publiekswerking van de Vlaamse Erfgoedbibliotheek. Ook in de brede culturele activiteiten en de educatieve initiatieven zal sensibilisering steeds een element vormen. Toch is het nodig om sensibilisering expliciet in de doelstellingen op te nemen. De Vlaamse Erfgoedbibliotheek wil het brede publiek overtuigen van de waarde van de collecties van de Vlaamse erfgoedbibliotheeken als gedeeld erfgoed van de gemeenschap en van het belang van blijvende zorg voor dit erfgoed zodat dit ook voor volgende generaties bewaard blijft.

OD 3.3.1. De Vlaamse Erfgoedbibliotheek neemt jaarlijks deel aan een breed opgezet initiatief inzake erfgoed sensibilisering

Sensibilisering is een aandachtspunt voor de hele erfgoedsector. Er werden in de afgelopen jaren dan ook talrijke initiatieven ontwikkeld, zoals de Erfgoeddag, de Open Monumentendag en de Cultuurmarkt. Ook de lokale erfgoedcellen zijn bijzonder actief. Deze initiatieven hebben in de afgelopen jaren een groot publiek samengebracht rond erfgoedinstellingen en de maatschappelijke waardering van het cultureel erfgoed positief beïnvloed. De Vlaamse Erfgoedbibliotheek wil aan deze initiatieven een actieve bijdrage leveren en op deze manier ook de erfgoedbibliotheeken als bewaarders van een belangrijk onderdeel van het cultureel erfgoed profileren.

- Indicator: deelname aan initiatieven inzake erfgoed sensibilisering
- Norm: minimaal 1 deelname per jaar

OD 3.3.2. De Vlaamse Erfgoedbibliotheek ontwikkelt jaarlijks een initiatief dat gericht is op de sensibilisering van de gemeenschap rond bibliotheekerfgoed

Naast deelname aan grootschalige initiatieven zal de Vlaamse Erfgoedbibliotheek zelf initiatieven ontwikkelen die gericht zijn op de sensibilisering rond bibliotheekerfgoed. De nadruk zal daarbij liggen op de rol van de erfgoedbibliotheeken als bewaarders en verzorgers van het cultureel erfgoed. De vorm van deze initiatieven kan zeer uiteenlopend zijn en gaan van berichtgeving over bedreigde erfgoedcollecties, bijzondere vondsten of belangrijke conservatieprojecten via de website of andere kanalen, over opendeurdagen bij erfgoedbibliotheeken tot de ontwikkeling van een Adopt a Book-programma dat het publiek aanspoort om belangrijke collecties te helpen bewaren.

- Indicator: aantal sensibiliseringsinitiatieven
- Norm: minimaal 1 per jaar

SD 3.4. Op het einde van de beleidsperiode beschikt de Vlaamse Erfgoedbibliotheek over een plan om de diversiteit van het publiek te stimuleren

De Vlaamse Erfgoedbibliotheek wil een publiekswerking uitbouwen die gericht is op een zo groot mogelijk publiek. De grootte van het publiek mag echter niet alleen gemeten worden in absolute aantallen. Er moet ook getracht worden om een zo divers mogelijk publiek aan te spreken en daartoe moeten initiatieven ontwikkeld worden die zich richten op specifieke doelgroepen die vooralsnog niet of nauwelijks deel uitmaken van de cultureel-erfgoedgemeenschap rond de Vlaamse erfgoedbibliotheeken. Diversiteit en interculturaliteit, dat hier beschouwd wordt als een specifiek aspect van diversiteit, moeten met andere woorden sturende basisprincipes worden van de gehele werking,

maar in het bijzonder van de publiekswerking van de Vlaamse Erfgoedbibliotheek. Tijdens deze eerste beleidsperiode zal onderzocht worden hoe dit gerealiseerd kan worden.

OD 3.4.1. Tegen eind 2011 beschikt de Vlaamse Erfgoedbibliotheek over representatieve gegevens i.v.m. de publieksdiversiteit van de Vlaamse Erfgoedbibliotheek en de Vlaamse erfgoedbibliotheeken

Voor er concrete acties kunnen gepland worden, moeten eerst gegevens verzameld worden over de diversiteit van het bestaande publiek. Om te garanderen dat ook de gegevens over het publiek van de Vlaamse Erfgoedbibliotheek een bruikbaar beeld geven van de werkelijke situatie, wordt er voor gekozen om een dergelijk onderzoek in de tweede helft van de beleidsperiode te voeren, nadat de opstartfase volledig afgerond is en de werking van de Vlaamse Erfgoedbibliotheek voldoende ver ontwikkeld is.

- Indicator: een rapport met gegevens over de publieksdiversiteit
- Norm: afgewerkt tegen het einde van 2011

OD 3.4.2. In het laatste werkingsjaar ontwikkelt de Vlaamse Erfgoedbibliotheek een plan om de diversiteit van het publiek te stimuleren

Op basis van de verzamelde gegevens kan de Vlaamse Erfgoedbibliotheek vervolgens een plan uitwerken om de diversiteit van het bereikte publiek te stimuleren. Dit plan heeft een dubbel doel. Enerzijds zal het gericht zijn op het formuleren van doelstellingen en concrete acties voor de Vlaamse Erfgoedbibliotheek. Deze kunnen vervolgens verwerkt worden in strategische en operationele doelstellingen voor de volgende beleidsperiode. Anderzijds zal dit plan een reeks aanbevelingen formuleren die de Vlaamse erfgoedbibliotheeken in hun eigen werking kunnen opnemen om zodoende de diversiteit van hun eigen publiek te stimuleren.

- Indicator: een plan om de diversiteit van het publiek te stimuleren
- Norm: afgewerkt tegen het einde van de beleidsperiode

6. Beleid en begroting

6.1 Principes van goed beleid

De Vlaamse Erfgoedbibliotheek onderschrijft de principes van goed beleid. Uit haar missie blijkt reeds een maatschappelijk engagement en zin voor verantwoordelijkheid met betrekking tot het cultureel erfgoed.

De Vlaamse Erfgoedbibliotheek handhaaft in haar personeelsbeleid de principes van diversiteit en gelijke kansen. De Vlaamse Erfgoedbibliotheek zal voor al haar personeelsleden functiebeschrijvingen opstellen. De personeelsleden krijgen jaarlijks een functioneringsgesprek. De Vlaamse Erfgoedbibliotheek heeft de nodige aandacht voor verdere opleiding van haar personeelsleden.

Op financieel vlak zullen de rekeningen van de Vlaamse Erfgoedbibliotheek jaarlijks worden voorgelegd aan een onafhankelijke revisor. Daarnaast presenteert de Vlaamse Erfgoedbibliotheek zoals gebruikelijk jaarlijks haar financieel rapport, jaarrapport en actieplan voor het daaropvolgende jaar aan de administratie van het Vlaams ministerie van cultuur.

6.2 Personeel

Om de beperkte middelen optimaal aan te wenden kiest de Vlaamse Erfgoedbibliotheek voor een kleinschalige centrale staf. Zo worden de structurele werking en de continuïteit gegarandeerd, maar blijven de vaste personeelskosten onder controle. Van deze vaste medewerkers wordt verwacht dat ze multi-vaardig zijn of worden op het gebied van coördinatie en projectmanagement, conservatie en preservatie, en digitalisering.

Het grootste deel van de subsidie zal heel duidelijk gaan naar projecten, producten en evenementen. Uiteraard zullen in het kader van die taken soms ook (tijdelijke) projectmedewerkers worden aangeworven, met uiteenlopende opdrachten en kennisprofielen. De totale personeelsbezetting werd mee in de begrotingstabel opgenomen, zowel voor het vaste kader als voor de projectmedewerkers, en onderaan opgeteld. De Vlaamse Erfgoedbibliotheek streeft ernaar om de personeelskosten te beperken tot de helft van het subsidiebedrag.

6.3 Begroting

De Vlaamse Erfgoedbibliotheek dient een beleidsplan met begroting in voor de huidige, verkorte beleidsperiode (2009-2012). Voor het lopende jaar 2008 dient zij een afzonderlijk dossier in voor het verkrijgen van een opstartsubsidie.

Het Cultureel-erfgoeddecreet voorziet voor de werking van de Vlaamse Erfgoedbibliotheek een jaarlijkse werkingssubsidie van ten minste 300.000 € (art. 38, §2). Rekening houdend met de opdrachten die in het Cultureel-Erfgoeddecreet aan de Vlaamse Erfgoedbibliotheek worden gegeven (art. 40, §2), en met de noden van de sector, is een realistische begroting opgesteld.

Aangezien de werking van de Vlaamse Erfgoedbibliotheek in het eerste jaar nog niet op volle kracht zal draaien, zal in 2009 een lager bedrag (250.000 €) volstaan. In het tweede jaar wordt dat gecompenseerd door 50.000 € extra aan te wenden om de Vlaamse Erfgoedbibliotheek optimaal uit te bouwen. De daaropvolgende jaren blijkt echter dat de voltooiing van de gestelde opdrachten slechts haalbaar is mits bijkomende werkingsmiddelen, omdat in die periode een aantal beleidslijnen verder uitgewerkt moeten worden. Ook het overnemen van de ondersteuning van de Bibliografie van Literaire Tijdschriften in Vlaanderen en Nederland is een factor die de begroting verzwaart.

Om de begroting overzichtelijk te houden zijn de projecten steeds gerelateerd aan een specifieke operationele doelstelling, zoals geformuleerd in het beleidsplan. Sommige doelstellingen en projecten zullen vooral worden gedragen en uitgevoerd door de vaste stafmedewerkers of door het personeel van de instellingen die lid zijn van de Vlaamse Erfgoedbibliotheek. In dat geval zijn in deze begroting geen

specifieke kosten aangeduid. Voor deze projecten zal wel gebruik gemaakt worden van de algemene werkingskosten van de Vlaamse Erfgoedbibliotheek, en van de diensten van de coördinator. Andere projecten worden uitgevoerd door projectmedewerkers die voor specifieke taken worden aangeworven.

De leden van de Vlaamse Erfgoedbibliotheek achten het wenselijk dat er naast de subsidie van het ministerie ook inspanningen en middelen van de leden zelf worden ingezet om de impact van de Vlaamse Erfgoedbibliotheek te maximaliseren. Voor deze bijdragen zal er een model van *matching* uitgewerkt worden.

In de begroting werden voorlopig enkel de verwachte uitgaven opgenomen die door de subsidie van de Vlaamse Gemeenschap gedragen zouden worden. Daarnaast zal ook de reguliere, bestaande werking van de partners voor een deel worden ingeschakeld in de Vlaamse Erfgoedbibliotheek, hetzij voor de volledige uitvoering van een operationele doelstelling, hetzij voor de ondersteuning of begeleiding van een project. Het is echter bijzonder moeilijk om deze in te schatten of te begroten. Vast staat dat de partners een substantiële inbreng zullen hebben in de Vlaamse Erfgoedbibliotheek. Deze projecten kregen in de tabel de aanduiding 'partners'.

(Begrotingstabel)

6.4 Toelichting bij de begroting

Personeelskosten, algemeen

Voor de loonberekening werd uitgegaan van de barema's voor organisaties van sociaal-cultureel werk in de Vlaamse Gemeenschap (P.C. nr. 329.01.00-01.03), geldig vanaf 1 juni 2008. Daarbij werd telkens uitgegaan van een anciënniteit van vier jaar, zodat mensen met ervaring kunnen worden aangetrokken. Er is echter geen rekening gehouden met de jaarlijks stijgende anciënniteit. Er werd uitgegaan van een patronale last van 50% (werkgeversbijdrage RSZ, eindejaarspremie, dubbel vakantiegeld en wetsverzekering).

Werkingskosten, algemeen

De algemene werkingskosten ondersteunen in de eerste plaats de vaste medewerkers (uitrusting, vervoer, ...). Wanneer voor bepaalde doelstellingen bijkomende werkingskosten nodig zijn (bijvoorbeeld een computer voor de projectmedewerker) werden deze bij het project zelf ondergebracht. Voor de projecten zal ook gebruik worden gemaakt van ondersteuning vanwege de vaste medewerkers en hun middelen, en op aanwezige infrastructuur en expertise bij de partners. De financiële middelen voor de projectmedewerkers die geen rechtstreekse betrekking hebben op de inhoud van het project (ondermeer woon-werkverkeer) zijn ook onder de werkingskosten ondergebracht onder de post 'Ondersteuning projectmedewerkers'. Het gaat om 600 € per jaar per voltijdse projectmedewerker.

7. Bijlagen bij het beleidsplan 2009-2012

1. Ontwerpstatuten van de Vlaamse Erfgoedbibliotheek, vzw in oprichting
2. Documenten met betrekking tot de gegevensverzameling en het tot stand komen van dit beleidsplan
 - A. Verslag van de brainstorm
 - B. Lijst van 35 mogelijke doelstellingen
 - C. Schema van strategische doelstellingen (3x3)
 - D. Inpassing van de 35 doelstellingen in het 3x3-schema
 - E. Portfolio van mogelijke projecten